

Ársfrágreiðing formansins fyri 1996:

RÁÐIÐ FYRI FERÐSLUTRYGD

Høvuðsendamálið hjá RFF er sum kunnugt at upplýsa og leiðbeina øll tey, sum ferðast í ferðsluni, so tey ikki koma sær sjálvum og/ella øðrum í vanda.

Hesar upplýsingar og leiðbeiningar eru í flestu førum grundarar á eitt gott og fjølbroytt samstarv bæði innan- og úttanlands og á ta vitan og tær royndir, ið á henda hátt eru fingnar til vega. RFF roynir við hesum at leggja dent á, at bæði upplýsingar og leiðbeiningar byggja á sakligt grundarlag.

Ráðnum til kunningar skal her í høvuðsheitum verða roynt at lýsa virksemið hjá RFF síðan seinasta ársfund.

1. Promillumarkið

Spurningurin um rúsdrekkakoyring, og hermillum promillumarkið, hevur ofta verið til umrøðu í starvsnevndini. Í tí sambandi beyð RFF í fjór svianum Hans Laurell, sum er serfrøðingur á økinum, higar at halda fyrilestrar um, hvussu rúsdrekkanytsla ávirkar koyriførleika bilførarans.

Fyrilestrar hansara, ið vóru bygdur á gjølligar vísindaligar kanningar, vóru ógvuliga hugvekjandi. Við stóði í hesum kanningum var greitt frá, hvussu rúsdrekkja ávirkar førleikan at koyra bil. Laurell nevndi sum dømi, at granskningar vísa, at hóast tað bert eru um leið 2–3% av øllum bilførarum, sum eru ávirkaðir av rúsevni í ferðsluni, so fevna hesi fáu bilførara-promillu tó um fjórðingin av øllum teimum ferðsluóhappum, ið bilførarar koma sær uppi!

Ikki minst hugvekjandi vóru eisini tær promillumátningar, sum gjordar vóru í sambandi við ein døgurða, landspolitiskar o.u. vónu boðin til. Við stóði í m.a. hesum royndum tókst, sum vóru øll samd um, at hóast promillumark teirra í flestu førum var undir 0,4, so helt at kalla eingin tað tó vera ráðiligt at koyra bil í hesi støðu.

Henda vitanin saman við øðrum vísindaligum prógvum skjalatíffari hevur borið við sær, at nevndin hevur tikið ta greiðu støðu, at markið fyr promillu- og rúsdrekkakoyring í Føroyum er eftir okkara tykki ov høgt. Samsvarandi hesum hevur starvsnevndin í Ráðnum fyr Ferðslutrygd tí mælt til, at markið fyr promillukoyring, sum nú er 0,8, eigur at verða lækkað.

2. RFF og samskiptitænastan

RFF fær javnan áheitanir frá fólki um ymsar ferðslutryggleikar. Mannagongdin hevur higartil verið tann, at fólk hava fingið tey boð, at tey sjálf eiga at venda sær

skrivliga, til viðkomandi myndugleikar við ítøkiligum ferðslutryggleikum. Men sum kunnugt himprast nógv fólk við at festa nakað á blað. Hetta ber so aftur við sær, at fleiri annars skilgáðar áheitanir ella fyrspurningar frá borgarunum ikki koma viðkomandi myndugleikum í hendi, og er tað sjálvsagt stór spell.

Við hesum í huga gjørdi RFF so royndir við at orða tilfær fyrspurningar/áheitanir, ið so vóru sendir viðkomandi myndugleikum til avgreiðslu. Henda manna-gongd hevur roynst væl. Málini hava fingið sakliga viðgerð, og í summum førum eru ítøkiligar ábøtur gjørdar í samsvari við áheitanir borgaranna. Her er at viðmerkja, at RFF einans hevur verið boðberandi millum borgaran og myndugleikan, tí tað er sjálvsagt tann viðkomandi myndugleiki og hann áleina, ið tekur støðu til áheitanina í hvørjum einstøkum føri.

Fyri at fáa onnur viðurskipti og sjónarmið fram, verða teir borgarar, ið venda sær til RFF við ferðslutryggleikum, somuleiðis biðnir um at svara einum spurnarblaði viðvíkjandi møgulegum vandamálum í ferðsluni. Hildið verður, at tilfikt samskipti millum RFF, viðkomandi myndugleikar og tann einstaka borgaran er sera týðningarmikið, tí fáur veit betur enn júst hesin og hacin borgarin, hvørjir teir ferðslutryggleikar eru, sum stinga seg upp í tí heimliga umhvørvinum, har hann dagliga ferðast. Tað er tí at fegnast um, at tann einstaki borgarin á henda hátt sýnir ábyrgd, og hevur hann sjálvsagt allan stuðul uppibornan.

3. Lýsing á mjólkarpakkum

RFF hevur í boði at fáa lýsing á mjólkarpakkarnar. Arbeitt hevur verið við einum uppskoti um teknirøð, ið visir dømi um, hvør mannagongd kann verða brúkt í sambandi við ferðslutryggleikar, og hvussu teir kunnu koma fram til rétta móttakaran. Vónandi fara vit at siggja mjólkarpakkarnar við tílikum lýsingum í næstum.

4. Viðvíkjandi undirvisingartilfari í ferðslulæru

Tað má ávannast, at vit í Føroyum eru eftirbátar, hvat ið undirvisingartilfari í ferðslulæru viðvíkri. Skulu vit fáa lærarar og pedagogar at gera meira við ferðslulæru á ein samskipaðan hátt, so er neyðugt, at hóskaði undirvisingarmiðlar eru at arbeiða við.

Starvsnevndin, ið hevur viðgjørt henda spurning, á-sannar, at her eru tvinnar leiðir at ganga: annaðhvørt at fáa til vega hóskaði tilfar á føroyskum ella at keypa

Limirnir í Ráðnum fyr Ferðslutrygd

útlendskt tilfar. Nevndin er samd um at velja fyrra møguleikan og royna at fáa føroyskt undirvisingartilfar, og fer RFF (helst í samstarvi/samprænti við okkara grannalond og Skúlabókagrunnin) at arbeiða miðvíst við hesum máli.

5. Ferðslukanningin

Tvey tey seinastu árin hevur lögreglan í samstarvi við RFF gjørt ferðslukanningar ymsastaðni í landinum. Høvuðsendamálið við hesum kanningum var at vita, hvussu nýtslan av bilbelti var. Harumframt vóru eisini onnur viðurskipti kannað sum t.d. koyriføjs og bilútgærd (t.e. fartelefon, sløkkjígærd, fyrstuhjálparskjotta, nakkastuðul, ABS-bremsur o.t.). Hildið verður, at tilfær kanningar í sjálvum sær hava gagnliga ávirkan á ferðslutrygdararbeiðið. Men harumframt geva tær eisini haldgóðar ábendingar um, hvussu tað fyrirbyggjandi arbeiðið hjá RFF kann verða raðfest.

6. F-dagarnir

Undir heitinum *Betri fyrvarin enn eftirsnarin fekk* RFF í lag eitt felags átak, ið var ætlað øllum næmingum fólkaskúlans, har hvør tann einasti næmingur í landinum var við í átakinum í skúladag. Við í hesum átaki vóru, umframt RFF, eisini Rúsdrekka- og Narkotikaráðið, Føroya Brunatrygging, AIDS-ráðið og Arbeisfeittir.

Hetta stóra og sera væl eydnaða átak, ið fór av bakkastokki 26. august, var lokið 24. oktober. Í hesum tíðarskeiði høvdu 30 sonnevndir F-dagar verið, har um leið 7000 næmingar úr øllum landinum høvdu verið hjástaðir. Í sambandi við

átakið høvdu tá 17 fólk verið til arbeiðis hvønn einasta dag.

7. Virksemisætlanin

Sum greitt var frá á seinasta ráðsfundi, so arbeiðir starvsnevndin við at gera eina virksemisætlan fyr RFF. Henda virksemisætlan, ið er rættiliga ítøkilig, er býtt sundur í trýggjar høvuðspartar: *Upplýsing, Upplýsing og Fyrirætling*. Arbeiddið er komið væl áleiðis, sjálvt um tað tíverri ikki eydnaðist at fáa hana lidna til henda ársfundin, so sum miðað var eftir. Men umráðandi er at fáa ætlanina so fullgiggjaða, sum til ber, tí mett er, at hon verður grundarlagið undir einum væl skipaðum og miðvísam virksemi hjá RFF í framtíðini.

8. Dekk- og lyktakanningin

Tann dekk- og lyktakanningin, ið so at siga hevur verið gjørd á hvørjum ári, hevur havt ójavna undirtøku, sum árinu eru farin. Tað tykist, sum var undirtøkan best fyrstu árinu, og er hon so kanska av ymskum ávum minkað nógv seinastu tíðina. Í Føyr vóru sostatt bert 1800 bilar til hesa kanning, og svarar tað til einans 12% av øllum bilunum. Tað er jú ein sannroynd, at tað siggjast alt ov nógvir bilar á vegnum, sum við vána-ligari ljósførlu kunnu koma sær sjálvum og øðrum í vanda. Tí hevur nevndin í RFF eisini havt henda tryggleika til umrøðu, við tað at hann sjálvsagt hevur stóran týðning í tí fyrirbyggjandi ferðslutrygdararbeiðinum.

9. RFF og fjølmiðlarnir

Samstarvið við fjølmiðlar-

nar hevur verið gott í farna ári. Sigast kann, at fjølmiðlarnir eru altíð fúsir at veita RFF eina hjálpanði hond. Tað er ikki minst á henda hátt, at RFF kann gerast sjónligt við upplýsingarboðskapi sínum, og vil eg tí ráðsins vegna nýta høvið at bera fjølmiðlunum tókk fyri hetta týðningarmikka samstarv, sum vit vóna kann verða ment enn meira í framtíðini.

10. Norðurlandskt samstarv

Norðurlandskt samstarv fer sum kunnugt fram á mongum økjum og hermillum eisini tí ferðsluliga. Einkin er at ivast í, at tað ikki minst er gjøgnum ta vitan og tær royndir, eitt tilfikt samstarv ber við sær, at Norðurlond í dag teljast millum heimsins fremstu, tá um ferðslutrygd ræður. Tað kemur tí okkum sera væl við, at vit á jøvnum føti kunnu samstarva og sostatt eisini brúka teirra vitan og laga til okkara viðurskipti teirra royndir, eins og vit ótarnaðir kunnu nýta og evna til uttan meirkostnað alt teirra undirvisingartilfar. RFF leggur tí stóran dent á at varðveita tað góða norðurlandska samstarvið.

11. Koyrlæraraútbúgvingin og undirvisingin

Á starvsnevndarfundi í mars mánað var viðtikið at viðgera koyrlæraraútbúgvingina og koyriundirvisingina á starvsnevndarfundinum 10. apríl í ár. Í hesum millumbili hendi so tann syndarlaga ferðsluvandakonan Yviri við Strönd, har eftirsiðan mangir ferðsluspurningar hava verið havdir á lofti í fjølmiðlunum og hermillum eisini tað her umrødda málið.

Starvsnevndin er vitandi um, at tað bæði eru politikarar og onnur, ið beinleiðis varða av ferðsluni, ið halda, at bæði verandi koyrlæraraútbúgving og tá serliga koyriundirvisingin við verandi koyriroyndum eiga at verða tiknar upp til viðgerðar og dagfórdar, og at tær eins og aðrar útbúgvingar møguliga eiga at verða lagdar undir ábyrgdarakið hjá skúla- og mentamálstýrinum. Starvsnevndin hevur samtykt at arbeiða víðari við hesum máli í samráð við viðkomandi partar, og verður miðað eftir, at eitt álít hesum viðvíkjandi kann verða lagt fyri komandi ársfund.

Í hesum sambandi hevur starvsnevndin fingið danan Jens Kyrstein at koma higar og halda fyrilestur um m.a. verandi koyriundirvising. Jens Kyrstein, ið er koyrlærari, er harumframt lektari í læraraskúlanum í Odense. Vit komu fram á navn hansara í tíðarritinum UD-DANNELSE, sum Undirvisingarmálaráðið gevur út. Har hevur hann stutt síðani havt eina sera atfinningar-sama grein undir heitinum: »Et er bil at føre, et andet er trafik at forstå, og verður tí spennandi at vita, hvat ið hann hevur at bera fram.

12. Kappkoyringarbreytir

RFF er vitandi um, at í øðrum londum eru gjordar kappkoyringarbreytir, ið eftir meting serfrøðinga skulu hava havt ta ávirkan, at tann skilaleysa kappkoyringin á almennum vegum er vorðin minni síðstu árin í hesum londum.

Her á landi eru jú nógv syndarlíggj dømi um ferðsluvandakur, ið staðist hava av m.ø. skilaleysari koyr-